Hukuk Bölümü 2004/102 E. , 2004/93 K.

- 3257 SAYILI YASA'NIN 12. MADDESINE GÖRE BELEDIYE ENCÜMENINCE VERILEN IDARI PARA CEZASI
  - SİNEMA, VİDEO VE MÜZİK ESERLERİ KANUNU (MÜLGA) (3257) Madde 12

"İçtihat Metni"

Davacı :Y.T.

Vekilleri :Av. F. E., Av. F.A.

Davalı : Çiğli Belediye Başkanlığı

OLAY : İzmir Valiliği Fikir ve Sanat Eserleri İl Denetim Komisyonunca Çiğli İlçesinde yapılan denetim sırasında Y.T. tarafından seyyar tezgâhta bandrolsuz satışa sunulduğu saptanan 100 adet CD toplatılmış ve Çiğli Belediye Encümenince, 23.2.2004 gün ve 64 sayı ile, 3257 sayılı Yasa'nın 9. maddesi kapsamındaki eylemi nedeniyle 12. madde uyarınca adıgeçene 2.910.000.000.-TL. para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, belediye encümenince verilen sözkonusu para cezasının iptali istemiyle, 29.3.2004 gününde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KARŞIYAKA 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 22.4.2004 gün ve E:2004/125, K:2004/135 sayı ile, Anayasa Mahkemesinin İmar Yasasının 42/5. maddesine ilişkin iptal kararı gerekçesinden, belediye encümeni tarafından verilen para cezalarına karşı yapılacak itirazlara bakmaya idari yargının yetkili olduğunun anlaşıldığı, sulh ceza mahkemesinin itirazı inceleme görev ve yetkisi sözkonusu iptal kararı nedeniyle kalktığından ve görev de kamu düzeni ile ilgili olduğundan işbu itirazla ilgili davada Mahkemenin görevsizliğine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili, aynı istekle bu kez, 11.5.2004 gününde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 2. İDARE MAHKEMESİ TEK HAKİMİ; 18.5.2004 gün ve E:2004/732, K:2004/669 sayı ile, 3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesinde, idari cezalara karşı tebliği tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği hükme bağlandığından uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Tülay TUĞCU'nun Başkanlığında, Üyeler: Dr. Atalay ÖZDEMİR, M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Z.Nurhan YÜCEL, Esen EROL, Turgut ARIBAL ve Abdullah ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/07/2004 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, dava dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ :Raportör–Hakim İsa YEĞENOĞLU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Nevzat ÖZGÜR'ün davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 3257 sayılı Yasa'ya aykırı olarak işyerinde bandrolsüz CD satıldığı nedeniyle verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazdan ibarettir.

23.1.1986 tarih ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu'nun "İdari Ceza" başlığını taşıyan 12. maddesi "9 uncu madde hükmüne aykırı olarak işletme belgesiz veya bandrolsüz ve özel işaretsiz eserlerin ve kopyalarının her biri için belediyelerce 10.000 lira para cezası tahsil edilir.

Belediye sınırları dışında bu cezalar, mahallin en büyük mülki amirliği tarafından verilir.

Bu cezalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal memurluğunca tahsil edilir.

İdari cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İtiraz üzerine verilen cezalar kesindir." hükümlerini taşımakta olan 12. maddesi, 3.3.2004 tarih ve 5101 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 8. maddesi ile başlığıyla birlikte değiştirilmiş ve "Bandrol kullanımına ilişkin ihlâllerde uygulanacak ceza hükümleri:" başlığıyla "Bu Kanunun bandrol kullanımına ilişkin hükümlerine aykırı fiillerde bulunanlar hakkında, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 81 inci maddesinde öngörülen cezalar uygulanır." şeklinde yeniden düzenlenmiş olup, maddede atıfta bulunulan 5846 sayılı Yasa'nın 81. maddesi de anılan 5101 sayılı Yasa'nın 24. maddesiyle değiştirilmiş ve sözüedilen değişik 81. maddede, musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması ve Bakanlıkça bastırılıp satılacak olan bandrollerin alınabilmesi için bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu beyan eden bir taahhütnameyi doldurması zorunluluğu getirilmiş; bu maddede belirtilen ihlâllerde, genel kolluk ve zabıta tarafından yetkili ve görevlilerin ihbarı üzerine harekete geçilerek, usulsüz ve izinsiz olarak çoğaltılmış ve yayılmış nüsha ve yayınlar ile bunları çoğaltmaya yarayan her türlü araç ve diğer delillerin toplanarak Cumhuriyet Savcısına suç duyurusu ile birlikte sevk edileceği öngörülmüş; Cumhuriyet Savcısının talebi üzerine usulsüz çoğaltılmış nüsha ve yayınlar ile teknik araçlar ve işyerleri hakkında yetkili mahkemece hangi yaptırımların uygulanacağı belirtilmiş; 7. fıkrasında, bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış bandrollü nüshaların da yol,meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışına yasak getirilmiş; 9. fıkrasında ise, 3 bent halinde, bu Kanun hükümlerine aykırı kasıtlı fiiller nedeniyle açılacak kamu davasında mahkemece hükmedilecek hapis ve ağır para cezaları düzenlenmiştir.

Öte yandan, anılan 5101 sayılı Yasa'nın 26. maddesiyle 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. maddede "Aşağıda belirtilen hallerde idari para cezası uygulanır:

1- Bu Kanun kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele köprü ve benzeri yerlerde satışını yapanlar hakkında üçmilyar lira.

2- 44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren, 81 inci maddede belirtilen taahhütnamenin bir kopyasını almaksızın, bandrol alınması zorunlu fikir ve sanat eserlerini çoğaltan kişiler hakkında küçük işletmeler için onmilyar lira, orta büyüklükteki işletmeler için otuzmilyar lira, büyük işletmeler için yüzmilyar lira.

3- Ek 5 inci madde hükümlerine aykırı olarak derlenmesi gereken eserleri süresi içinde vermeyen kişiler hakkında beşmilyar lira.

Bu maddede öngörülen para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle mülki idare amirlerince verilir.

Para cezasının, tutanağın tebliği tarihinden itibaren on gün içinde ödenmesi gerekir. On gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi on gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar. Cezanın ödenmiş olması, yükümlülükleri ortadan kaldırmaz. Bu maddeye göre verilen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsil edilir.

Para cezaları ilgililere usulüne göre tebliğ edilir. Bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde yetkili idari mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine işlemler durmaz. Mahkemenin itiraz üzerine verdiği kararlar kesindir. İtiraz, zorunlu görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak ve kısa sürede sonuçlandırılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Bu arada, 21.7.2004 tarih ve 25529 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 16. maddesiyle 3257 sayıl Yasa yürürlükten kaldırılmış ve "İşaret ve ibarelerin kullanılmaması" başlıklı 13. maddesinde" Değerlendirme ve sınıflandırma sonucu zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin kullanılmaması halinde, Bakanlığın talebi veya üçüncü kişilerin ihbarı üzerine mülki idare amirlerince filmlerin gösterim ve dağıtımı durdurulur.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri taşımayan filmlerin dağıtım ve gösterimini yapanlara onmilyar lira,

b) Zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan filmlerin yapımcılarına ellimillyar lira ,

c) Üzerindeki işaret ve ibarelere rağmen, bu işaret ve ibarelere uyulmaksızın dağıtım ve gösterim yapanlara ellimilyar lira,

İdari para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. İdari para cezasının ödenmiş olması, yükümlülükleri ortadan kaldırmaz". hükümlerine yer verilmiştir.

12.3.2004 tarih ve 25400 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5101 sayılı Yasa'nın 29. maddesine göre, bu Yasa'nın 15. maddesi ve 26. madde ile 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. maddenin (2) numaralı bendinde yer alan "44 üncü madde gereğince alınması zorunlu sertifikaları almaksızın faaliyet gösteren" ibaresinin Yasa'nın yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüş, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu düzenlemelerden: 3257 sayılı Yasa'nın "idari ceza" uygulamasına ilişkin 12. maddesi değiştirilerek yapılan atıf suretiyle 5846 sayılı Yasa'nın değişik 81. maddesinde düzenlenen "adli ceza" uygulamasına geçildiği; bununla beraber, yasakoyucu tarafından "idari ceza" uygulamasından vazgeçilmediği ve 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. madde ile 5224 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde sayılan hallerde idari para cezası uygulanacağının öngörüldüğü; ancak, idari cezalara karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde, 3257 sayılı Yasa'nın değiştirilen 12. maddesine göre sulh ceza mahkemeleri görevli iken, 5101 sayılı Yasa ile 5846 sayılı Yasa'ya eklenen Ek 10. madde ile 5224 sayılı Yasa'nın 13. maddesinde idare mahkemelerinin görevli kılındığı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Buna göre, davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevli hale gelmiş ise, mahkemenin, artık görevsizlik kararı veremeyip davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, işyerinde bandrolsüz CD satışı yapıldığı nedeniyle, belediye encümenince, 3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesi uyarınca idari para cezası verildiği, anılan Yasa maddesinin idari para cezalarına karşı yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemesini görevli kılan hükmü yürürlükte iken idari yargı yerince; bu Yasa maddesinin 5101 sayılı Yasa'nın 12.3.2004 tarihinde yürürlüğe giren 8. maddesi ile değiştirilmesi üzerine de adli yargı yerince görevsizlik kararları verilmesi nedeniyle adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığı doğmuştur.

Bu durum karşısında:

3257 sayılı Yasa'nın 12. maddesi değiştirilerek 5846 sayılı Yasa'nın değişik 81. maddesinde düzenlenen adli ceza uygulamasına geçildiğine ve daha sonra da 3257 sayılı Yasa 5224 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırıldığına göre, ortada kalan idari para cezasının idare hukukunun bir müeyyidesi olması nedeniyle bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, 5101 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin yürürlüğe girdiği 12.3.2004 tarihinden itibaren sulh ceza mahkemelerinin görevinin sona erdiğinin ve idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 2. İdare Mahkemesi Tek Hakimi'nce

verilen 18.5.2004 gün ve E: 2004/732, K:2004/669 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 6.12.2004 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.